

9. SINIF

TARİH

2. Ünite

1. Tarih öncesi dönemlerde yaşayan insanlar hakkındaki bilgilerimiz ancak onlardan kalan eşya ve araçların incelenmesi ile elde edilir.

Buna göre Anadolu'da tarih öncesi dönemlere ait bir kültür merkezinde kazı yapan bir arkeoloğun;

I. fosilleşmiş buğday taneleri,

II. bakır paralar,

III. toprak kaplar

bulgularından hangilerine rastlamış olması mümkün değildir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

2.

Görselde yer alan insanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Topluluk halinde yaşamaktadırlar.
B) Kadınlar üretim sürecine katılmışlardır.
C) Ticari faaliyetlere önem vermişlerdir.
D) Üretici bir toplum yapısına sahiptirler.
E) Tarımsal faaliyetler sürdürmektedirler.

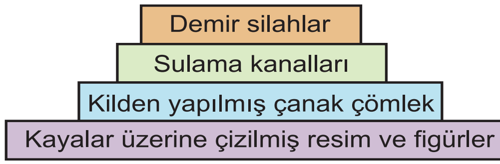
3. Neolitik Dönem'de hayvanlar evcilleştirilmiş, topraktan eşya yapılmış ve tarımla uğraşılmıştır.

Bu durum öncelikle aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmuştur?

A) Şehir devletlerinin kurulması
B) Üretim toplumuna geçilmesi
C) Madenlerin kullanılmaya başlanması
D) İmparatorlukların ortaya çıkması
E) Ticari faaliyetlerin başlaması

4. Aşağıda bir kazı bölgesinde, toprak katmanlarından çıkarılan buluntulara yer verilmiştir.

Toprak Katmanlarındaki Buluntular

Bu kazı bölgesinde yaşayan insanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Madeni kullanmaya başladıkları
B) Tarımı geliştirici faaliyetlerde bulundukları
C) Sanatsal faaliyetlerin görüldüğü
D) Geçimlerini avcılık ve toplayıcılıkla sağladıkları
E) Araç-gereç yapımında ateşten yararlandıkları

5. Bugüne kadar tespit edilen dünyanın ilk şehir yerleşmesinin bulunduğu Çatalhöyük'te evler birbirine bitişik, penceresiz ve girişleri çatıdan olacak şekilde inşa edilmiştir. Burada yapılan kazılarda çıkarılan ezme ve öğütme taşları insanların ekmek yapmayı bildiğini kanıtlamaktadır.

Buna göre Çatalhöyük'te yaşayanlarla ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

A) Yerleşik yaşam kültürünü geliştirdikleri
B) Evlerini savunma ihtiyacını karşılayacak şekilde planladıkları
C) Toplumsal yaşamı sürdürdükleri
D) Elde edilen tarım ürünlerini işledikleri
E) Başka toplumlarla ticaret yaptıkları

6. Mezopotamya'nın kurak olması, sulamalı tarımı zorunlu kılmıştır. Bu yüzden bölgede sulama kanallarının yapılmasıyla üretim artmış ve ürün fazlası yani artı ürün ortaya çıkmıştır. Böylece artı ürünü organize etmek için üretimin planlanması, ürünün depolanması ve korunması gerekli hâle gelmiştir. Ayrıca artı ürün, diğer ihtiyaçların karşılanması için değiş tokuşu ortaya çıkarmıştır.

Yukarıda açıklanan durumun;

I. ekonomik canlılığın artması,
II. ticari hayatın başlaması,
III. semavi dinlerin ortaya çıkması

gelişmelerinden hangileri üzerinde etkili olduğu savunulamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

7. Persler, sahip oldukları geniş toprakları yönetmek için “satraplık” denilen eyalet sistemini oluşturmuşlardır. Bu sistemde eyaletler “satrap” adı verilen idareciler tarafından yönetilmiş satraplar merkezden gönderilen memurlar tarafından denetlenmiştir.

Bu uygulama ile Perslerin;

I. merkezî yönetimi güçlendirme,

II. kültürel etkileşimi hızlandırma,

III. feodal güçlerin ortaya çıkmasını önleme

amaçlarından hangilerini sağlamaya çalıştıkları söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I ve III.

8.

Buz Adam Ötzi’ye ait bazı eşyaların görseli

Günümüzden 20 yıl önce Avusturya-İtalya sınırında Alp Dağlarında yürüyüşe çıkan iki Alman turist, son zirveye de çıktıktan sonra daha kestirme bir yerden dönmek istemişlerdir. Buz halindeki bir dere yatağının erimekte olan kısmında siyah bir leke gözlerine takılmış ve daha dikkatli baktıklarında ise bunun bir ceset olduğunu fark edip polise haber vermişlerdir. Ceset biraz araştırıldıktan sonra önemi hemen anlaşılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda ceset MÖ 3300’lere tarihlenmiştir. Son yapılan araştırmalara göre öldüğünde 45 yaşlarındaydı, 50 kiloydu ve 165 cm boyundaydı. 1991 yılında bulunduğunda ise küçülerek mumyalaşmasından dolayı 13 kiloydu. Ölürken üzerinde birkaç farklı hayvan derilerinden yapılmış kıyafetleri ve yine çeşitli otlardan yapılmış pelerini vardı. Ayı kürkünden yapılmış şapkası ise kafasındaydı. Ayaklarında ise yine hayvan derisinden yapılmış, kötü hava koşullarına uygun, su geçirmez ayakkabıları vardı. Ayakkabılarının dış tabanı ayı derisinden iç tabanı ise geyik derisinden yapılmış olup arası ağaç kabuklarıyla doldurulmuştu ve ayakkabının içi kuru otlarla bezenmişti. Yapılan araştırmalar Ötzi’nin genellikle etle beslendiği sonucunu ortaya koydu. Diş minelerindeki zedelenmelerden yola çıkılarak varılan bu sonuç, ölmeden hemen önce dağ keçisi ve geyik eti yediğinin ortaya çıkmasıyla da güçlendi. Cesedin yakınlarında ise Ötzi’ye ait yan taraftaki görselde yer alan eşyalara rastlanmıştı.

Yukarıda verilen görsel ve metin incelendiğinde Buz Adam Ötzi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Coğrafi şartlar, Ötzi’nin günümüze kadar gelmesini sağlamıştır.

B) Delici ve kesici aletler kullanmıştır.

C) Vahşi hayvanları avlayarak, beslenme ve giyim ihtiyaçlarını karşılamıştır.

D) Mesken yapımı ve ziraat faaliyetleri ile ilgili çalışmalar yapmıştır.

E) Günümüzden yaklaşık 5300 yıl kadar önce Avrupa topraklarında yaşamıştır.

9. Görsel: Neolitik Dönem temsili

Verilen görselden hareketle bu dönemde yaşamış olan insanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Hayvanlardan yararlandıkları
B) Teokratik monarşi ile yönetildikleri
C) Kalıcı konutlar inşa ettikleri
D) Aralarında iş bölümü yaptıkları
E) Zirai üretime geçtikleri

10. Arkeolojik kazılarda elde edilen bulgulara göre yazının icadından önceki zamanlara ait ilk yerleşmelerden birinin Çayönü'nde kurulduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalarda Çayönü Höyüğü'nün bulunduğu Ergani Ovası'nın MÖ 12 binlerde meşe ormanlarıyla kaplı olduğu burada yabani sığır, koyun ve keçilerin yaşadığı başka bir deyişle buranın yaşam kaynakları açısından son derece zengin olduğu tespit edilmiştir. Bu özellikleriyle Çayönü, tarımın başlamadığı bir dönemde avcı ve toplayıcı insanlara ev sahipliği yapmıştır. MÖ 10 binli yılların başlarından itibaren de insan topluluklarının tarım yaparak köy hayatına başladığı bir merkez hâline gelmiştir. Diğer yandan Çayönü, bakır yataklarının bulunduğu Ergani'ye yakın bir yerdedir. Bu nedenle Çayönü insanı, dünyanın başka yerlerindeki insanlardan yaklaşık 2000 yıl önce bakırı işleyerek aletler yapmayı öğrenmiştir.

Yukarıdaki metne göre Çayönü Höyüğü ve o dönem insanları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Maden işlemeciliğinin başladığına
B) Üretici toplum düzeninin sağlandığına
C) Çok tanrılı inanca sahip olduklarına
D) İnsan hayatı için coğrafi koşulların elverişli olduğuna
E) MÖ 12 binlerde yerleşik yaşama geçildiğine

11. Hz. İsa’dan sonra Kudüs’teki Hristiyanlar baskı ve takip altına girince Antakya çok güvenli bir sığınma yeri hâline gelmiştir. Bunun için de Hz. İsa’dan hemen sonra Havariler bu bölgeye seyahat etmeye başlamıştır. Antakya Kilisesi’nin temelini, bu Havarilerden Petrus, Barnaba ve St. Paul atmıştır. Hristiyanlığın ilk asrında Antakya Kilisesi’nin rolü olmasaydı, Doğu’da ve Asya’da Hristiyanlığın yayılma şansı olmayacaktı. Asya ve Afrika’da, kültürel ve dinî varlıklarını devam ettiren Süryani, Keldani ve Nasturi Hristiyanlarının var olmasında Antakya Havariyyun Kilisesi’nin kurucularının önemli katkıları olmuştur.

Metinde verilen bilgilere göre Antakya’nın dinler tarihi açısından taşıdığı önemle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) İlk Hristiyanlar için korunaklı bir bölge olma özelliği taşır.
B) Hristiyanlığın ilk dönemlerinde etkili bir yere sahiptir.
C) Hristiyanlık, buradan yayılma imkânı bulmuştur.
D) Hristiyanlığın devam etmesini sağlayan kiliseye ev sahipliği yapmıştır.
E) Protestan mezhebinin merkezi hâline gelmiştir.

12. Babil Kralı Hammurabi; “Sümer ve Babil tanrılarının kendisini kutsadığını iddia etmiştir.”

Hammurabi’nin bu ifadesi ile aşağıdakilerden hangisini amaçladığı savunulabilir?

A) Ruhban sınıfına etkinlik kazandırmayı
B) Siyasi otoritesini güçlendirmeyi
C) Evrensel hukuk kurallarına uygun davranmayı
D) Demokratik bir düzen oluşturmayı
E) Sınıflar arası farklılıkları ortadan kaldırmayı

13. Tarihin her döneminde yaşanan kitlesel göç hareketleri insanlık tarihinin seyrini derinden etkileyen olaylardır. Yerleşim yerleri ve iklimdeki değişikliklere bağlı geçim sıkıntısı, politik değişiklikler, inanç gruplarının baskı altına alınması gibi gelişmeler İlk Çağ’da yaşanan göçlerin temel nedenlerini oluşturur.

Bu bilgilere göre göçlerin gerçekleşmesi ile ilgili olarak;

I. dinî,
II. siyasi,
III. ekonomik

alanlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

14. Nil Nehri'nin hayat verdiği Mısır Uygarlığı, etrafı çöller ve denizlerle çevrili şehir devletleri şeklinde tarih sahnesine çıkmıştır.

Bu durumun Mısır Uygarlığı'na;

I. istilalara kapalı olması,
II. kültürel etkileşimin kolaylıkla sağlanması,
III. merkeziyetçi yapının ortaya çıkması

alanlarından hangilerinde katkı sağladığı savunulabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

15. İlk Çağ'da Yunan Medeniyeti'nin ortaya çıktığı tarıma elverişli olmayan coğrafya; dar bir sahil şeridine sahip olup, yüksek dağlarla birbirinden ayrılmıştır.

Bu durumun;

I. Polis adı verilen şehir devletleri hâlinde yaşamaları,
II. denizcilik faaliyetlerine yönelmeleri,
III. felsefe çalışmalarını başlatmaları

sonuçlarından hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

16.

GÖÇEBE

Göçebeler uçsuz bucaksız diyarları, özgürlüğü ve onlara hayat veren sürüleri yeğlerler. Göçebeler kaçacak yeri ve yolu olmayan yerleşiklere bir anda sel gibi baskın yapar ve ganimetleri topladıktan sonra geldikleri gibi hızla çekip giderler. Hiç olmazsa yalnızca kendilerine yakın yerlerde bulunanlara saldırmakla yetinseler ama hayır tam aksine yerleşim yerlerine yakın yerleşik kavimlere saldırmayıp onları gözetip korurlar; belki iyi tanıdıklarından, belki de ihtiyaçları olduğundan, bilemiyoruz. Onlar uzaklara gitmeyi, iyi örgütlenmiş büyük imparatorluklara saldırmayı yeğlerler.

YERLEŞİK

İnsanlar, yerleşik hayata geçtikten sonra beslenmek için av hayvanlarını izlemeyi ve yer değiştirmeyi bırakmıştır. Bu süreçte konargöçer yaşamı devam ettiren toplumlar olsa da yerleşik toplumlar karşısında giderek sayıları azalmaya başlamıştır.

Yerleşik için önemli olan küçük bir kasaba, bacası tüten bir kulübe, tohum atarken sabanın ardında bıraktığı iz, bir verdiğinizde beş ya da on katıyla size geri dönen mucizevi tohumdur.

Yukarıdaki metinlerde verilen bilgiler dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Yerleşikler, kültürel açıdan göçebelere üstünlük sağlamıştır.
B) Yağmacılık, göçebelerin geçim kaynaklarından biridir.
C) Göçebeler, savaşçı bir yapıya sahiptir.
D) Yerleşikler, üretici toplum özelliği gösterir.
E) Yerleşiklerin sayısı, konargöçerlere göre giderek artmıştır.

17.

Hammurabi Kanunlarından bazıları aşağıda verilmiştir:

• Bir hırsız duvar delerek bir eve girmişse o deliğin önünde cezalandırılır ve oraya gömülür.

• Bir evde yangın çıkar ve oraya yangını söndürmeye gelen kimse, evin sahibinin malına göz dikip onun malını alırsa kendisi de aynı ateşe atılır.

• Bir adam bir çocuğu evlatlık alır ve oğlu olarak ona ismini verirse ve onu besleyip büyütürse büyümüş bu çocuk bir daha geri istenemez.

• Bir kişi hırsızlık yapsa eli kesilir.

• Babasını döven evladın iki eli kesilir.

• Bir adamın gözünü çıkaranın gözü çıkarılır.

Hammurabi Kanunlarının verilen maddeleri değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Kişi haklarıyla ilgili hükümler içerdiği

B) Kısasa kısas esasının uygulandığı

C) Sınıflı toplum yapısına karşı çıkıldığı

D) Mülkiyet hakkının korunduğu

E) Hırsızlık suçuna karşı ağır yaptırımlar olduğu

18.

● Hititlerde kral aynı zamanda başrahipti.

● Sümerlerde şehir devletleri patesi veya ensi unvanı taşıyan rahip krallarca yönetilirdi.

● Eski Mısır’da Firavunlar tanrının oğlu olarak kabul edilirdi.

Yukarıda verilenlere göre İlk Çağ uygarlıkları ile ilgili olarak;

I. teokratik yönetim şeklinin benimsendiği,

II. hukuk devleti anlayışının bulunduğu,

III. merkeziyetçi devlet sisteminin korunduğu

yorumlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

19. İlk Çağ Anadolu medeniyetlerinden biri olan Hititler, gelişmiş bir hukuk sistemine sahiptir. Sami kavimlerin kanunlarından farklı olarak Sümer kanunları gibi insancıl kanunlar yapmışlardır. Bu kanunlarda zaman içinde değişiklikler yapılmıştır.

Bu durumun temel sebebi olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

A) Yazılı hukukun gelişmemesi
B) Kültürel etkileşime kapalı olunması
C) Siyasi otorite boşluğunun bulunması
D) Kanunların ihtiyaçlara göre değişebilmesi
E) Toplumun kanunları benimsememesi

20. Perslerde toprak, hükümdarın mülkü olarak kabul edilirdi. Fakat halk toprağı işleyerek ondan istifade edebiliyordu.

Bu duruma göre,

I. Özel mülkiyet anlayışı gelişmemiştir.
II. Köleci bir toplum yapısı vardır.
III. Geniş bir coğfayaya hâkim olmuşlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

21.

I. DURUM: Anadolu'da bulunan ilk yazılı belge Asurlu tüccarlar aracılığıyla getirilen Kültepe Tabletleridir.

II. DURUM: Talas Savaşı sonrasında Müslüman Araplar, Çinli esirlerden öğrenilen teknik sayesinde kâğıt üretimini gerçekleştirmişlerdir. Kağıt, Haçlı Seferleri ile de Avrupa'ya geçmiştir.

Bu iki durum birlikte değerlendirildiğinde ulaşılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İlk uygarlıklar savaşçı bir anlayışa sahiplerdir.
B) Ticaret ve savaş uygarlıkların etkileşiminde rol oynamıştır.
C) Anadolu, tarihî devirlere geç girmiştir.
D) Bilimsel alanda yaşanan gelişmeler, siyasi yapıyı etkilemiştir.
E) Uygarlıkların oluşumu ve gelişiminde bulundukları coğrafya etkilidir.

22. Yeni Taş (Neolitik) Çağı'nda mağara ve kaya sığınaklarında yaşayan insanların, ovalara ve su kenarlarına inerek yerleşik hayata geçmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Ateşin bulunması
B) Tarımsal üretime geçilmesi
C) Avcılığın ve toplayıcılığın başlaması
D) Kendini koruma isteği
E) Hayvanların evcilleştirilmesi

23.
- Sümer Kralı Urnamu'nun yaptığı hukuksal düzenlemelerde; bir kişinin, başka bir kişinin kemiğini kırması hâlinde para cezasıyla cezalandırılacağı yer almaktadır.
- Babil Kralı Hammurabi Kanunlarında; bir kişinin gözünü çıkaranın aynı şekilde cezalandırılacağı yer almaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Babil kanunlarının kısas esasına dayandığına
B) Sümer kanunlarının bedel esasına göre düzenlendiğine
C) Mezopotamya'da farklı hukuk anlayışlarının bulunduğuna
D) Her iki hükümdarın da toplumsal düzene önem verdiğine
E) Mezopotamya kanunlarının başka medeniyetlerden etkilendiğine

24. İlk Çağ'da toplum; asiller, din adamları, hürler ve köleler gibi sınıflara ayrılmıştır. Toprağa sahip olan soylular, yüzyıllar boyunca geçerli olacak güçlü statüler kazanarak sosyal, ekonomik, siyasi gücün belirleyicisi olmuştur. Bu süreç tarım toplumlarının yönetim şekli olan monarşiyi ortaya çıkarmıştır. Tarihin bazı dönemlerinde monarşiler parçalansa da soylu sınıfa dayanan siyasal yönetimler varlığını sürdürmüştür. Doğal olarak da ilk ekonomik organizasyonlar soyluların ve monarşilerin gücüne göre şekillenmiştir.

Yalnız bu bilgilere göre İlk Çağ'da toplum yapısı ve yönetim şekliyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Toplumsal yaşamın eşitsizliğe dayandığı
B) Toprak mülkiyetinin güç ve prestij sağladığı
C) Bazı dönemlerde monarşik yönetimlerin krizler yaşadığı
D) Kralların yönetim gücünü tanrıdan aldığı
E) Soylu sınıfının yönetimde belirleyici bir rol oynadığı

25. Harita: Kral Yolu

Haritada verilen ticaret yolu ile ilgili;

I. Batı Anadolu'dan İran'a kadar uzandığı,
II. hangi uygarlık tarafından yapıldığı,
III. geçtiği şehirlerin hangileri olduğu

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve III. E) II ve III.

26. İlk Çağ'da kurulan Fenike Uygarlığı deniz ticareti ve kolonicilikte ileri giderken Mısır Uygarlığı tarımda ileri gitmiştir. Orta Asya Bozkırlarında yaşayan toplumların en önemli ekonomik faaliyeti ise hayvancılık olmuştur.

Yukarıda bahsedilen farklılığın oluşmasındaki temel sebep aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumların kültürel farklılıkları
B) Uygarlıkların kuruldukları bölgelerin özellikleri
C) Uygarlıkları kuranların mensup olduğu etnik köken farkı
D) Yazı kullanımının bölgelere göre farklılaşması
E) Toplumların inanç ve geleneklerinin farklı olması

27. İlk Çağlardan itibaren Anadolu; göç ve ticaret yollarının üzerinde bulunması, Asya ile Avrupa'yı birbirine bağlaması, topraklarının verimli olması gibi nedenlerden dolayı birçok kültüre ev sahipliği yapmıştır. Kültürel etkileşim Anadolu uygarlığının gelişimini hızlandırmıştır.

Buna göre Anadolu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Farklı kültürlerden izler taşıdığı
B) Yaşamaya elverişli olduğu
C) Merkeziyetçi devletlerin kurulduğu
D) Farklı kültürlerin birbirinden etkilendiği
E) Geçiş yolları üzerinde olduğu